

Bratislavský KURIÉR®

denné aktuality na www.bakurier.sk

Budeme
ťažiť viac
dreva?

Zrejme sa zhodneme na tom, že unikátnosť nášho hlavného mesta je aj v tom, že je obklopené prírodou, ktorá je prakticky všade nablízku. Do konca roka 2025 plyní dohoda medzi mestom a bývalou vládou, vďaka ktorej sa v lesoch nad Bratislavou znížila ťažba dreva. Hrozí aktuálne jej nepredĺženie?

K výraznému zníženiu ťažby dreva v lesoch nad hlavným mestom došlo po roku 2021. Išlo o konkrétnu dohodu medzi primátorom Matúšom Valлом a bývalou vládou, za čo vedenie hlavného mesta štátnym lesom dopláca viac ako 300-tisíc eur ročne. „Dohoda je platná do konca roka 2025. Našou snahou je rozprávať sa o budúcnosti týchto lesov s ministerstvom pôdohospodárstva, avšak minister Takáč vedeniu hlavného mesta stále nedal termín na stretnutie, o ktoré sme žiadali ešte v decembri 2023,“ jasne naznačil hovorca magistrátu, Peter Bubla. Otázkou teda je, či by v prípade nepredĺženia zmluvy, došlo ku katastrofe, ako možno niekto túto hrozbu vníma.

(pokračovanie na str. 6)

Vianočná atmosféra potrvá až do 6. januára

(Viac sa téme venujeme na str. 2)

V Stupave vznikne vlaková stanica Bratislava – západ

Hlavná vlaková stanica v Bratislave predstavuje hanbu v porovnaní s okolitým moderným svetom a kultúrny šok pre turistov, ktorí sa na nej po prvý raz ocitnú. Desiatky rokov sa prizeráme na to, ako upadá, čo sa má v najbližšej budúcnosti zmeniť. Minister dopravy **Jozef Ráž** mladší avizuje veľké zmeny,

ktoré budú siahäť až po Stupavu. Samotný minister dopravy si uvedomil, že zámer rozširovania hlavnej vlakovej stanice prvotne nekomunikoval najšťastnejšie, vďaka čomu došlo k nepochopeniu jeho myšlienok. Aktuálne preto uviedol tému na pravú mieru.

(pokračovanie na str. 12)

Predvianočná jazda? Petržalčania ostávajú skeptickí

Potom, čo bratislavský magistrát uzavrel v auguste 2024 nový, už sedemnásty, dodatok k zmluve so španielskym dodávateľom Aldesa a jeho vlastníkom, čínskou spoločnosťou China Railway Construction Corporation, práce na petržalskej električkovej trati sa opäť rozbehli. Zároveň sa zhotoviteľ v dodatku zaviazal, že do 15. decembra 2024 dokončí trať tak, aby po nej mohla jazdiť

električka. Či sa tento mílnik podarí naplniť Bratislavčania stále nevedia.

Petržalčania sa prevezú najskôr na jar

Na kontrolnom dni, ktorý sa konal ešte v októbri, magistrát informoval, že do ďalšej fázy postúpil jeden z najdôležitejších objektov na stavbe, nová tzv. združená križovatka pri Rusovskej ceste.

(pokračovanie na str. 2)

Všimli ste si
zúženie

Staromestskej?

Po tom, ako 2.10.2022 neprispôbil jazdu po Staromestskej ulici šofér pod vplyvom omamných látok, následkom čoho vyhaslo na priľahlej autobusovej zastávke päť mladých životov, pristúpilo vedenie mesta k prisľúbenému zvýšeniu bezpečnosti na tejto mimoriadne frekventovanej komunikácii.

„Úpravu vodorovného dopravného značenia na Staromestskej ulici, s cieľom zlepšiť dodržiavanie maximálnej povolenej rýchlosti 50 km/h, sme zrealizovali už pred dvoma týždňami. Túto zmenu sme slúbili po hroznej tragédii na zastávke Zochova, ktorá stála životy piatich mladých ľudí,“ prekvapil nás koncom októbra hovorca magistrátu, Peter Bubla, pričom projekt zameraný na zlepšenie bezpečnosti a organizácie dopravy, získal po dodatočných úpravách aj súhlasné stanovisko Krajského dopravného inšpektorátu (KDI). Psychologický aspekt Po dvojročných plánoch tak vedenie hlavného mesta v relatívnej tichosti zúžilo jazdné pruhy na vstupnej ceste do centra Starého Mesta, po ktorej denne prejdú stovky áut.

(pokračovanie na str. 5)

Karlova Ves: Rekonštrukcia ZŠ A. Dubčeka nie je neúspechom

Karlova Ves podala na Okresnej prokuratúre Bratislava IV trestné oznámenie na nezákonný postup pri verejnom obstarávaní. Urobila tak v súvislosti s nedávno

dokončenou hĺbkovou rekonštrukciou ZŠ Alexandra Dubčeka.

Dôvodom na podanie trestného oznámenia sú zistenia, ktoré sa týkajú nezákonného postupu pri verejnom obstarávaní na

zhotoviteľa hĺbkovej rekonštrukcie ZŠ, na základe ktorých Úrad pre verejné obstarávanie uložil pokutu 72 650,32 eur. „Karlova Ves požiadala okresnú prokuratúru, aby trestnému oznámeniu venovala náležitú

pozornosť. Ide o závažný problém, ktorý si vyžaduje dôkladné prešetrenie v záujme ochrany verejných financií a zákonnosti postupov,“ upozornila starostka Dana Čahojová. Úrad pre verejné obstarávanie iden-

tifikoval pochybenie zo strany externého dodávateľa služieb verejného obstarávania. Okrem uloženej pokuty bola, navyše, aj znížená výška získaných dotácií. To znamená zvýšenie výdavkov z rozpočtu Karlovej Vsi

nad rámec pôvodne plánovanej sumy výdavkov, ktoré mala mestská časť vynaložiť na spolufinancovanie projektu.

(pokračovanie na str. 11)

Bratislavské Vianoce sú opäť tu

Bratislava otvorila tradičné vianočné trhy, ktoré sa oficiálne začínajú **22. novembra** rozsvietením vianočného stromčeka na Hlavnom námestí. Tento rok je ozdobou trhov majestátna, 49 - ročná jedľa biela, vysoká až 12 metrov, ktorá pochádza z areálu Komunálneho podniku Bratislava. Jedľu zdobia svetelné reťaze, 313 vianočných gúľ a hviezda na vrchole. Hlavný vianočný trh otvoril svoje brány o deň skôr - už **21. novembra**. Do Bratislavských Vianoc sa tento rok zapojí aj 14 mestských častí a niekoľko mestských organizácií, čím sa trhy rozšíria do rôznych kútov mesta.

Predĺžené trhy až do sviatku Troch kráľov

Vianočná atmosféra sa tento rok v Bratislave predĺži až do **6. januára**. Bratislavské kultúrne a informačné stredisko (BKIS) sa rozhodlo predĺžiť otváracie hodiny Hlavného vianočného trhu na základe pozitívnych ohlasov od návštevníkov, ako aj nájomcov stánkov. Trhy budú zatvorené iba počas troch dní vianočných sviatkov.

Na Hlavnom a Primaciálnom námestí vyrastie spolu 75 stánkov, z toho 37 gastro stánkov s bohatou ponukou jedál a nápojov. Návštevníci sa môžu tešiť na tradičné vianočné pokrmy, ako

kapustnicu, lokše či cigánsku pečenku, ale aj na nové špeciality vrátane churros, parených buchiet a teplých miešaných nápojov.

Novinkou je interaktívna hra „Škriatkovo kúzlo“ pre najmenších Súčasťou tohtoroč-

ných Bratislavských Vianoc bude aj interaktívna hra pre deti s názvom „Škriatkovo kúzlo“. Malí návštevníci budú môcť hľadať vianočného škriatka, ktorý pricestoval z Trnavy, na ôsmich rôznych miestach v Starom Meste. Táto aktivita premení pre-

chádzku po trhoch na dobrodružstvo plné zábavy a objavovania.

Bohatý kultúrny program s charitatívnym rozmerom

Program prinesie aj množstvo koncertov a divadelných predstavení, vrátane Betlehemských hier a ko-

morných hudobných vystúpení. Ako uviedla riaditeľka BKIS Katarína Hulíková, trhy sú nielen o výzdobe a programe, ale aj o podpore zraniteľných skupín. Návštevníci budú môcť prispieť na charitu v stánkoch neziskových organizácií a sociálnych podnikov.

BKIS tiež upozornilo, že na dôležité dni adventu s typickými zvykmi a obradmi, ako sviatok svätého Mikuláša a svätej Lucie, je pripravený špeciálny program. Tento rok tak bude program viac prispôbený želaniam návštevníkov, aby tak ešte viac podporil vianočného ducha.

(jp)

Predvianočná jazda? Petržalčania ostávajú skeptickí

(Dokončenie zo str. 1)

“V uplynulých týždňoch tu boli položené konštrukčné vrstvy vozovky, ukončilo sa asfaltovanie a táto veľmi dôležitá križovatka je už v čiastočnej prevádzke pre vozidlá,” uviedol magistrát. Práce tiež pokračujú aj na novej združenej zastávke na Farského, ktorá má zlepšiť prestup cestujúcim medzi električkami a autobusmi. Zvýši sa tak komfort pre cestujúcich, ktorí už nebudú musieť prekonávať dlhé vzdialenosti pri prestupoch. Projekt električkovej trate do Petržalky sa

tak presúva do ďalšej fázy, pričom sa očakáva, že električkou sa Petržalčania prevezú až na jar. “Robíme všetko preto, aby projekt predĺženia električkovej trate v Petržalke bol hotový čo najskôr, a aby na jar už Petržalčania mohli túto električku naplno využívať,” podotkol primátor Matúš Vallo.

Šesť kilometrov pre cyklistov

Súčasťou nového úseku má byť aj približne 6 kilometrov novovybudovaných cyklochodníkov, ktoré plynule prepoja Petržalku cez Starý most s centrom mesta. Nový

cyklochodník vedúci pozdĺž trate má prispieť k zvýšeniu pohodlia a bezpečnosti cyklistov.

Presunuli protitankovú stenu z II. svetovej vojny

Jednou zo zaujímavostí uplynulých dní bol aj presun 70 kilovej protitankovej steny z obdobia II. svetovej vojny, ktorá sa nachádzala v koridore plánovanej trate. Tá bola využitá v bojoch v apríli 1945 pri oslobodzovaní Bratislavy. Stenu presunuli len niekoľko metrov od jej pôvodnej polohy, aby nebránila výstavbu trate, pričom sa za-

chovala jej historická hodnota.

Nová električková trať bude mať dĺžku zhruba 4 km a vzniknú na nej 4 nové mosty, 9 nových križovatiek, už spomínaných 6 kilometrov novej segre-

govanej cyklotrasy, 33 zastávkových prístreškov a ďalšia infraštruktúra. Plánované náklady na výstavbu boli pôvodne 78,5 miliónov eur, pričom väčšina zdrojov pochádza z euro-

fondov. Po korekciách sa cena zvýšila na 89,5 milióna eur. Aktuálne sa už odhaduje na minimálne 99 miliónov eur.

(jp)

Máte zaujímavú tému? Staňte sa našimi ďalšími očami v teréne. Vaše námety posielajte na: redakcia@bakurier.sk

Mesačník **Bratislavský kuriér** vydáva Staromešťan, s.r.o. (Sedlárska č. 8, 811 01 Bratislava, IČO: 36842834)

Šéfredaktor: Peter Kimijan, sefredaktor@bakurier.sk, Redakcia: Jana Pohanková, Veronika Trojanová. E-mail: redakcia@bakurier.sk.

Inzercia: inzercia@bakurier.sk. Grafika: Rastislav Biznár, r.biznar@gmail.com. Tlač zabezpečuje CROMWELL a.s. Registrované MK SR: EV3820/09. ISSN 1338 - 1830.

Distribúcia: vlastné stojany a na frekventovaných miestach Bratislavy - 74 lokalít.

Výnosy z PAAS prekročili sumu 10 miliónov eur

Aj keď ešte rok 2024 nie je na konci, už teraz je zrejmé, že výnosy za parkovacie politiku (PAAS), prekročili sumu 10 miliónov eur. Viac, ako za rok 2023 a výrazne viac, než za rok 2022, kedy bol projekt spustený.

Podľa podrobných informácií z vedenia magistrátu hlavného mesta vieme, že celkové reportované výnosy za rok 2022 pre Bratislavu, vrátane podielov pre mestské časti, boli vo výške 3 339 054 eur (z toho pre hlavné mesto 2 542 677 eur), z čoho sú pokuty v rámci objektívnej zodpovednosti vo výške 621 114 eur, krátkodobé parkovacie lístky vo výške 1 519 542 eur a dlhodobé (rezidentské, abonentské, bonusové) karty vo výške 1 198 398 eur. V tom čase bola PAAS novým, skúšobným projektom, na ktorý sme si všetci ešte len zvykali, zžívali sme sa s ním.

Číslo rastú

Po dvoch rokoch fungovania možno skonštatovať, že výnosy z parkovacej politiky v

rámci hlavného mesta každoročne stúpajú. Nejde pritom o zanedbateľné čiastky. Celkové reportované výnosy za rok 2023 pre Bratislavu, vrátane podielov pre mestské časti, už boli vo výške 10 044 899 eur (z toho pre hlavné mesto 7 975 080 eur), z čoho sú pokuty v rámci objektívnej zodpovednosti vo výške 2 769 640 eur, krátkodobé parkovacie lístky vo výške 5 203 727 eur a dlhodobé

mohla zdať táto čiastka enormná, tak bude zrejme prekvapením fakt, že rok 2024, aj keď ešte nie je uzavretý, minuloročné výnosy výrazne prekročí: „Podľa reportov možno povedať, že predbežné výnosy z lístkov a kariet za prvých 9 mesiacov roka 2024 pre Bratislavu, vrátane podielov pre mestské časti, boli vo výške 12 958 388 eur (z toho pre hlavné mesto 10 393 080 eur), z čoho sú pokuty v rámci ob-

na chodníku mimo zón PAAS, krátkodobé parkovacie lístky vo výške 7 870 108 eur a dlhodobé (rezidentské, abonentské, bonusové) karty vo výške 2 029 418 eur;“ upresnil hovorca magistrátu, pán Peter Bubla.

Do čoho mesto investuje?

Otázkou tak je, akým spôsobom tieto výnosy zhodnocuje vedenie hlavného mesta? „Vďaka výnosom z regulovaného parkovania

t. j. investovať späť do lepšej dopravy. S rozširovaním zón PAASu v Bratislave budú postupne rásť aj príjmy z regulovaného parkovania, a tie prispievajú k tomu, aby sa nám po Bratislave lepšie chodilo, jazdilo aj parkovalo;“ doplnil hovorca, podľa ktorého už možno parkovací systém PAAS v súčasnosti označiť za zabehnutý natoľko, že sa prvé výnosy z neho investujú späť do Fondu mobility: „Vybudovanie zá-

ranie parkomatov, informačných systémov a zabezpečenie kontroly znamenalo, že v prvých rokoch tieto počiatočné investície presahovali príjmy z parkovania. Už v roku 2023 bol ale systém natoľko zabehnutý, že po odrátaní nákladov na samotnú prevádzku PAASu, mohlo ísť do Fondu mobility približne 2,2 mil. eur. A práve tieto zdroje už tento rok investujeme späť do bratislavských ulíc, a to sa bude diať aj v ďalších rokoch. Teda mesto nebude na PAAS „zarábať“, ale investuje výnosy späť do zlepšovania dopravy a verejných priestorov.“ Totiž, víziou, resp. cieľom a úsilím mesta je prostredníctvom zavádzania PAAS zlepšovať dostupnosť parkovania pre obyvateľky a obyvateľov Bratislavy v mieste ich bydliska. Zároveň upratať verejný priestor, v ktorom si dnes chodci, cyklisti a autá navzájom prekážajú.

(vt)

Aké sú najčastejšie chyby, na základe ktorých následne šoféri dostávajú pokuty za zlé parkovanie:

Z praxe vieme, že nastávajú časté chyby na strane používateľa, a to napr.:

- chybne zadaný kód úseku (štvorciferné číslo úseku parkovania, ktoré je v aplikáciách aj v teréne na tabuliach na stĺpoch verejného osvetlenia),
- chybne zadané EČV, preklepy,
- úhrada parkovného v parkomate tesne po vykonaní kontroly, keď parkujúci išiel k najbližšiemu parkomatu alebo bol vo fáze nedokončenej úhrady v parkomate,
- v ojedinelých prípadoch môže nastať chyba ľudského faktora – kontrolóra, alebo systému.

V prípade, že sa v rámci kontroly príde na takéto pochybenie, pokuty nie sú udeľované. Zároveň však platí, že ak je držiteľovi motorového vozidla doručený rozkaz s pokutou a má preukázateľné dôkazy, že nedošlo z jeho strany k porušeniu zákona, vždy je tu ešte možnosť podania odporu voči rozkazu v zákonnej lehote, kedy je opätovne vec preskúmaná. Teda ak aj čitateľ má potvrdenie o zaplatení parkovania, určite odporúčame podanie odporu voči rozkazu o udelení pokuty. Každé podozrenie o nesprávnom parkovaní je vždy overované dvojstupňovo, to znamená, že správny orgán mestskej polície ešte raz overuje správnosť dokumentácie zaznamenaný v teréne kontrolórmí. Až keď sa aj pri druhej kontrole potvrdí neoprávnené parkovanie, pristúpi sa k odoslaniu pokuty.

(rezidentské, abonentské, bonusové) karty vo výške 2 071 532 eur. Ak by sa niekomu

jektívnej zodpovednosti vo výške 3 058 861 eur zahŕňajúce aj nelegálne parkovanie

PAAS môžeme budovať nové parkoviská, parkovacie domy aj rekonštruovať ulice,

kladnej infraštruktúry PAASu, ako napríklad príprava projektov, značenie zón, obsta-

Možno ste si všimli, že v meste postupne miznú „zebry“

Hlavné mesto na sociálnej sieti informovalo, že podľa nových Technických podmienok ministerstva dopravy je potrebné meniť značenie na priechodoch pre chodcov. Zmena sa týka svetelne riadených križovatiek, teda tam, kde prechádzanie riadi semafor.

Po novom sa na nich

namiesto klasických priechodov so zebrou musia vyznačovať tzv. miesta na prechádzanie – bez zebry, vyznačené len dvoma prerušovanými čiarami. Ministerstvo dopravy a ministerstvo vnútra sa týmto opatrením inšpirovali krajinami ako napríklad Nemecko, kde už roky majú na svetelne riadených križovatkách práve takéto miesta na prechádzanie a evidujú

na nich nízky počet vážnych nehôd. Nový spôsob značenia má pritom 4 hlavné dôvody:

1. Zebra sa bije so svetlom na semafore.
2. Keď semafor kvôli poruche nie je v prevádzke, chodec na novom mieste na prechádzanie nemá prednosť.
3. Snaha odradiť

chodcov od vstupovania do priechodu na červenú.

4. Skúsenosti zo zahraničia zároveň ukazujú, že čím je celkový počet zebier v uliciach menší, tým sú vodiči opatrnejší tam, kde zebra vidia.

Takéto miesta na prechádzanie si už môžete všimnúť napríklad na križovatkách Košická - Landererova -

Prístavná, Pionierska - Račianska - Jarošova, Pri Habánskom mlyne - Mlynská dolina, ale napríklad aj na Har-

mincovej či Vazovovej ulici, a postupne ich bude stále viac.

(bak)

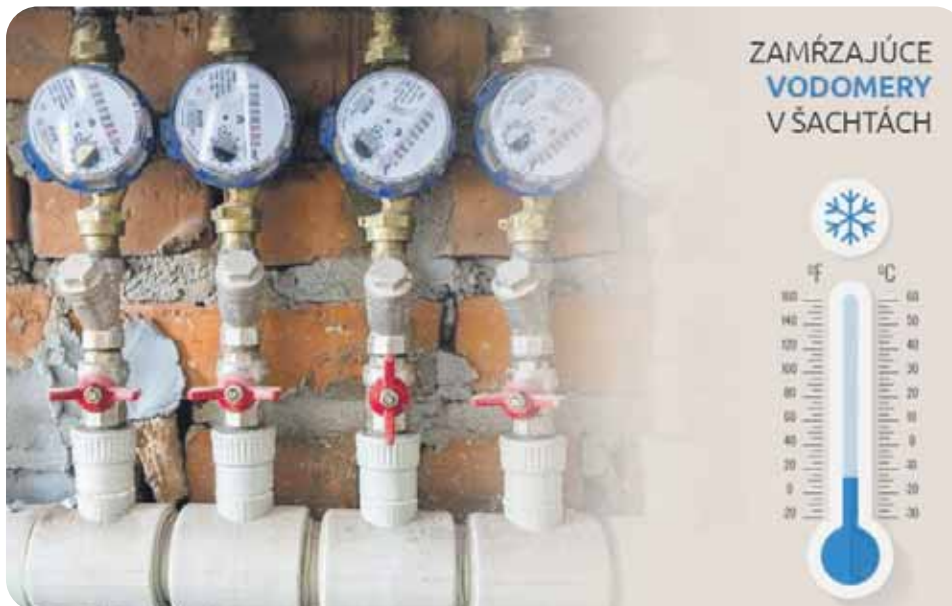
Pred zimou sa postarajte o svoj vodoměr

Najväčším nebezpečenstvom pre vodomery sú zima a mráz, ktoré môžu ovplyvniť jeho funkčnosť. BVS pri naša zopár jednoduchých rád, ako zabezpečiť a ochrániť vodoměr či vonkajšie rozvody pred zamrznutím.

„Najčastejšie problémy so zamrznutím vodomeroz vznikajú u odberateľov, ktorí neobývajú domy celoročne. Sú to hlavne záhrady a chatové oblasti, v ktorých sa majitelia cez zimné obdobie nezdržujú a pred zimou nevypustia vodu zo systému,“ informuje vedúci odboru marke-

tingu a komunikácie BVS, Matúš Stračiak. „Ak je vodomerná šachta priestraná, poklop presne dosadá a voda sa denne používa, o zamrznutie vodomera sa nemusíte obávať,“ dodáva Stračiak.

Ak zostane vo vodomere voda bez pohybu, môže zamrznúť. Je preto potrebné poklop alebo aj samotné potrubie a vodoměr dôkladne zaizolovať tepelnou izoláciou. Pri silných mrazoch však môže zamrznúť aj vodoměr s malým odberom vody, ak je nainštalovaný nízko pod stropom šachty alebo je nedostatočne zabezpečené uzatváranie šachty. Ak viete,

že počas zimy nebudete mať žiadny alebo takmer žiadny obeh vody, je potrebné urobiť nasledovné opatrenia: Umiestnite nad vodoměr kryciu vrstvu izolačného materiálu, napr. polystyrénovú dosku (je vhodné ju pripevniť na spod-

nú plochu príklopu vonkajšej vodomernej šachty).

1. Dbajte o to, aby vonkajšia vodomerná šachta bola starostlivo uzavretá a jej vstup bol upravený tak, aby nemohla byť zaplavená povrchovou vodou. **2.** Uzavrite prívod

vody pred vodomermom a vyprázdňte potrubie za vodomermom tak, aby v ňom nezostala ani zvyšková voda, ktorá môže spôsobiť prasknutie vodomera. Tiež je vhodné zabezpečiť potrubie a vodoměr izolačným materiálom.

3. Ak máte zarosený vodoměr a nedá sa odčítať jeho stav, odporúčame poklepať po sklíčku vodomera nejakým predmetom, nie kovovým. Rosa sa tým zvyčajne zhlukuje do kvapôčok a stav sa dá odčítať. Ak to nepomôže, vodoměr sa zvykne sám odrošiť v suchšom období. Pri zazimovávaní záhrady nezapadnite ani na vonkajšie vodovodné kohútiky, rozvody vody, zavlažovací systém či jazierkové a bazénové čerpadlá a filtrácie. Aj tie je potrebné pred mrazmi ochrániť. Silu mrazu totiž nie je dobré podceňovať.

(bak)

Staré Mesto zavádza vyššie poplatky pre predajcov aj prevádzkovateľov terás

Poslanci miestneho zastupiteľstva Starého Mesta odsúhlasili nové Všeobecne záväzné nariadenie (VZN) o miestnej dani za užívanie verejného priestranstva. Cieľom úpravy je zosúladiť miestne sadzby s poplatkami, ktoré platia na uliciach v správe hlavného mesta. Toto opatrenie prináša od januára 2025 zvýšenie viacerých poplatkov, najmä pre prevádzkovateľov exteriérových sedení a ambulantných predajných zariadení.

Zvýšené poplatky pre predajcov a terasy

Jednou z hlavných zmien je zvýšenie poplatku za umiestnenie ambulantného predajného zariadenia. Kým

doteraz platili predajcovia v Starom Meste daň vo výške 1,00 € denne, po novom sa táto suma zvýši na 1,50 €, čím sa dorovná sadzba na uliciach spravovaných hlavným mestom.

Ďalšie úpravy sa dotknú poplatkov za exteriérové sedenie, najmä v frekventovaných lokalitách ako Michalská, Ventúrska, Panská, Laurinská a Hviezdoslavovo námestie. Sadzba tu vzrastie z 1,00 € na 1,50 € za meter štvorcový denne. Týmto krokom chce Staré Mesto docieľiť jednotné podmienky pre všetkých prevádzkovateľov terás, nech už sa nachádzajú na pozemkoch spravovaných mestskou časťou alebo magistrátom.

Nové predmety dane

Medzi novinky patrí zavedenie poplatkov pre umiestnenie lešenia na verejnom priestranstve. Ak lešenie neobsahuje reklamu a neslúži na rekonštrukciu či opravu fasády, bude spoplatnené sumou 1,00 € denne počas prvých

60 dní. Následne sa sadzba zvýši na 2,50 € denne. Tento poplatok má motivovať vlastníkov budov, aby skrátili dobu zaberania verejného priestoru.

Zmena sa dotkne aj parkovania pre osoby s ŤZP

Staré Mesto upravuje aj poplatky za trvalé parkovanie vozidiel

osôb s ťažkým zdravotným postihnutím (ŤZP). Nová sadzba je stanovená na 0,02 € za meter štvorcový denne, čím sa zosúladuje s pravidlami platnými v rámci celého hlavného mesta.

Jasné pravidlá pre podnikateľov a obyvateľov

Starosta Matej Va-

gač uviedol, že prijaté zmeny prinesú väčšiu prehľadnosť a zjednotenia podmienky pre užívanie verejných priestranstiev. „Zosúladenie pravidiel a sadzieb prinesie jasné podmienky pre záber verejného priestranstva kdekoľvek v rámci katastrálneho územia Starého Mesta - bez ohľadu na to, či danú lokalitu spravuje mestská časť alebo mesto Bratislava,“ doplnil Vagač.

Tieto opatrenia by mali prispieť k efektívnejšiemu spravovaniu verejných priestorov, pričom Staré Mesto chce zachovať ich dostupnosť pre všetkých obyvateľov a návštevníkov. Nové pravidlá majú začať platiť od 1. januára 2025.

(jp)

Všimli ste si zúženie Staromestskej?

(Dokončenie zo str. 1)

Táto idea pritom dlhodobo vzbudzovala rozporuplné reakcie vodičov. Zatiaľ čo jedni kvitovali snahu vplývať na nezodpovedných šoférov psychologicky, užším prejazdom, iní mali obavy z toho, že sa na komunikácii zvýši nehodovosť veľkých áut, ktoré budú pre ťažší prejazd spôsobovať kolízie. K zúženiu napokon vedenie hlavného mesta, na čele s primátorom Matúšom Vallom, pristúpilo ešte pred nástupom zimy a mnohí šoféri si to s najväčšou pravdepodobnosťou ani nevšimli. Zmena sa pritom dotkla celého úseku Staromestskej ulice, a to od podjazdu, až po Most SNP.

Zmeny už nastali

Vedenie mesta aj naďalej vníma tento krok ako nápomocný tomu, aby po Staromestskej vodiči jazdili pomalšie, a teda zodpovednejšie a bezpečnejšie: „Faktom je, že priestorové pomery na Staromestskej navádzajú na rýchlu jazdu a merania rýchlosti políciou potvrdzujú, že veľa vodičov tu povolenú rýchlosť bežne prekra-

čuje. Zúženie jazdných pruhov je overený a účinný spôsob, ktorý opticky navádza vodičov a vodičky, aby jazdili pomalšie. Dôležité je, že počet jazdných pruhov zostal rovnaký a samotné zúženie pruhov nemá vplyv na kapacitu ani priepustnosť samotnej komunikácie. Inými slovami, úpravou značenia môžeme zlepšiť dodržiavanie maximálnej

povolenej rýchlosti aj bez toho, aby sme na komunikácii akokoľvek zhoršili dopravu,“ doplnil hovorca po tom, ako bola úprava vozovky zrealizovaná.

Pomoc polície je nevyhnutná

Magistrát si zároveň uvedomuje, že ide iba o jednu z možností, ako riešiť nezodpovedných vodičov, no v žiadnom prípade nej-

de o finálne riešenie, ktoré spomalí úplne všetkých. Dopravu na Staromestskej by mala predovšetkým kontrolovať polícia, no problémom sú zrejme súčasné nedostatočné kapacity v policajnom zbore. Dopravných hliadok je tak menej a porušení zákonov o cestnej premávke, naopak, pribúda. „Treba tiež dodať, že jeden z jednoznačne najúčinnnejších spôsobov, ako výrazne zlepšiť dodržiavanie povolenej rýchlosti, je meranie rýchlosti najmä prostredníctvom stacionárnych radarov. Dnes tieto kontroly ale môže vykonávať iba Policajný zbor SR,“ uzavrel Bubla s tým, že vedenie hlavného mesta dlhodobo apeluje na vládnych činiteľov s požiadavkou, aby boli

rozšírené kompetencie samospráv aj v tomto ohľade.

Čakajú nás ďalšie zmeny

V prípade Staromestskej a jej okolia pritom v dohľadnej budúcnosti nepôjde iba o jedinou vizuálnu a funkčnú zmenu. V pláne je tiež revitalizácia verejného priestoru v okolí zastávky Zochova, kde došlo k spomínanej tragickej nehode. Táto iniciatíva zahŕňa prípravu architektonickej štúdie, ktorej cieľom bude zlepšiť kvalitu verejného priestoru, najmä s ohľadom na ochranu a bezbariérovosť pre peších a cestujúcich mestskou hromadnou dopravou.

(vt)

DELIKATESO

www.delikateso.sk

 Kambly
EXCELLENCE SUISSE DEPUIS 1910

Neporiadkumilovní Bratislavčania?

Možno si poviete, že predsa každý dospelý človek musí vedieť vyhodnotiť, čo patrí a čo nie do kanalizačného potrubia. Vedenie Bratislavskej vodárenskej spoločnosti (BVS) sa ale nestačí čudovať tomu, aké nevhodné predmety pri haváriách potrubia z neho následne pri haváriách odstraňuje.

Deky, nánosy jedál, olejov, ale aj zlaté zuby. Tisícky ton odpadu odstraňuje vedenie BVS každoročne, v rámci čistení potrubí či riešení havarijných situácií, ku ktorým dochádza práve pre upchaté potrubia. Mgr. Matúš Stračiak, PhD., vedúci odboru komunikácie BVS, odpovedal na naše otázky aj o tom, čo vlastne do kanalizácie patrí a čo naopak, vôbec. Ak by si náhodou niekto nebol istý...

Hádzu Bratislavčania do kanalizačných odtokov odpad, ktorý tam nepatrí?

Nie je to problém len Bratislavy, ale aj iných častí nášho spádového územia. Zamestnanci Bratislavskej vodárenskej spoločnosti pri jej čistení stále nachádzajú rôzne predmety. Handry, župany či dokonca zlaté zuby.

Dalo by sa prípadne vyhodnotiť, ktorá mestská časť je v tomto smere najproblematickejšia či najnezodpovednejšia?

Nedá sa to vyhodnotiť. Zo skúseností však vieme, že viac neporiadku nachádzame v zberačoch na odľahlých miestach - za domami, v zeleni alebo za záhradami.

Aké problémy s uviaznutým odpadom najčastejšie rieši BVS?

Poruchový dispečing BVS pravidelne za-

znamenáva problémy spôsobené vyhodnotením nevhodného odpadu do kanalizácie. A keďže kanalizácia nie je odpadkový kôš, naberaný odpad, ktorý do kanalizácie nepatrí, spôsobuje upchávanie kanalizačného potrubia a následne problémy na čistiarniach odpadových vôd. Nahromadením odpadkov tak môže dochádzať k zníženiu prietoku či k úplnej blokácii infraštruktúry. Veľkým problémom sú tie predmety, ktoré sa omotávajú na čerpadle a znefunkčnia ho. Sú to najmä vlhčené utierky a handry. No ničím výnimočným nie je ani stavebný odpad, uteráky, župany či dámske hygienické vložky alebo jednorazové plienky.

Možno pre tých, ktorí nevedia - aký odpad do kanalizácie patrí a aký nie? Prípadne, ak si človek nie je istý, tak kde nájde rýchlu

„nápovedu“?

Oveľa jednoduchšie je definovať to, čo do kanalizácie patrí. Sú to prirodzené produkty našej činnosti na toalete a toaletný papier. V kuchyni si treba dávať pozor najmä na to, aby sme nevyliievali do odpadu napríklad oleje, chemikálie (okrem saponátu). Problematické sú tiež zvyšky jedla.

Ujasnime si to na príklad aj s tekutým odpadom - napríklad vylievanie starých polievok či tekutých jedál do toalety alebo umývadiel, rovnako tak oleje, ako ste už naznačili. Čo spôsobuje tento odpad následne v potrubí?

Zvyšky jedla, najmä tuky, sa usádzajú na stenách kanalizácie a na ne sa následne nabaľujú aj zvyšky potravy. Tieto v kanalizácii predstavujú napríklad potravu pre potkany, ktoré sa vďaka tomu

môžu usídľovať v kanalizačných prípojkách.

Ako často musí BVS v rámci Bratislavy riešiť takéto problémy - upchatie, nepriepustnosť, atď. - je to na dennej či skôr týždennej, mesačnej báze?

BVS čistí kanalizáciu priebežne, každý deň. Najproblematickejšie sa javia prípojky, ktoré sú v blízkosti reštaurácií. Tu nám zásadnejšie problémy spôsobuje najmä olej a tuky.

Prečo myslíte, že majú obyvatelia takýto nezodpovedný prístup k odpadu a jeho triedeniu - odstraňovaniu a kde vidíte možné riešenie?

Riešením je určite kontinuálna osвета a zodpovedné správanie významnejších znečisťovateľov, ako sú napríklad niektoré gastroprevádzky. Dôležité je ale aj sprá-

vanie každej domácnosti, nakoľko nezodpovedným správaním ubližujeme infraštruktúre, ktorá má dlho slúžiť nám všetkým. Je dôležité povedať, že s takýmito problémami sa potýkajú vodárne a kanalizácie nielen na celom Slovensku, ale aj vo svete.

Existujú prípadné čísla o tom, koľko upchatých či poškodených potrubí BVS rieši ročne, alebo koľko kilogramov či ton odpadu v rámci čistení ročne odstráni z miest, kde ten odpad nepatrí?

Odpad z kanalizácie za Bratislavu, Jarovce, Rusove, Čunovo a Senec predstavuje približne 2 200 - 2 500 ton ročne. Tento odpad vyberieme z našej kanalizačnej siete, ktorá má viac ako 1 800 km potrubia.

(vt)

Budeme ťažiť viac dreva?

(Dokončenie zo str. 1)

Aktuálne je totiž v hre aj znižovanie stupňov ochrany prírody vo vybraných lokalitách nad mestom, ktoré by mohli byť nápomocné k zvýšeniu ťažby dreva.

Čaká sa na postoj ministra

„Rokovania s ministerstvom životného prostredia prebiehajú, avšak Mestské lesy Bratislava nerokujú o zrušení prírodných rezervácií. Dôvodom účasti Mestských lesov na rokovaníach bola snaha o zrých-

lenie a flexibilitu pri vydávaní výnimiek, aby mohli včas odstraňovať nebezpečné stromy pri značených trasách, nakoľko rezervácia Vydrice je obľúbeným miestom pre rekreáciu so značným pohybom ľudí. Mestské lesy sa od začiatku snažia nájsť na riešenie nebezpečných stromov mechanizmus, ktorý bude možné použiť aj pri zachovaní 5. stupňa ochrany. Návrh na zníženie stupňa ochrany, ktorý na rokovaníach zaznel, je iniciatívou ministerstva. Konkrétny návrh

zo strany Ministerstva životného prostredia ešte nebol predložený, preto sa nevieme k tomu vyjadriť,“ doplnil hovorca bratislavského magistrátu.

Magistrát ťažbu odmieta

Ten jedným dychom prisľúbil, že snahou vedenia mesta v žiadanom prípade nie je a ani nebude ťažiť v obľúbených lesných lokalitách viac: „Ak by aj v diskutovaných územiach (Vydrice a Devínska Kobyla) zo strany vlády prišlo k zníženiu stupňa ochrany, ktorý

by umožňoval vyššiu ťažbu dreva, na území obhospodarovanom Mestskými lesmi Bratislava by to verejnosť nepocítila. V lesoparku totiž od roku 2019 platí interná mestská zonácia, ktorú schválilo mestské zastupiteľstvo a kde je Vydrice zaradená v tzv. Zóne kludu, bez technickej ťažby. Neťažili sme tu ani pred vznikom rezervácie a nebudeme tu ťažiť ani v prípade, ak by sa zmenil stupeň jej ochrany. Pokiaľ ide o prírodnú rezerváciu Devínska Kobyla, je to otázka na Lesy SR, ale

my nevidíme dôvod, aby to bolo inak, ako v prípade Vydrice.“

Nechajme sa prekvapiť

Bratislavský lesopark je pritom mimoriadne vyhľadávaná lokalita, ktorú ročne navštívia milióny turistov a rekreantov. O to, aby sa v tejto lokalite minimalizovala ťažba dreva, v minulosti bojovali aj samotní občania Bratislavy. Súčasná vláda ale situáciu v lesoch nad Bratislavou vníma zjavne inak. Snahou ministerstva pôdohospodárstva,

štátnych lesov i ministerstva životného prostredia má byť zníženie stupňa ochrany v rezerváciách tak, aby tam bolo možné opäť ťažiť. Ide najmä o časť Devínska Kobyla, ktorá je vo vlastníctve štátu. Vydricu vlastní z 80 percent mesto Bratislava, zvyšok tiež štátne lesy. K téme sa aktuálne nevyjadrujú. Ako sa bude situácia vyvíjať, budeme priebežne sledovať.

(vt)

Nevyhadzujte knihy - darujte ich nám
kontakt 0907 701 786

Znečistený vzduch ohrozuje zdravie Bratislavčanov

Cyklokoalícia a Znepokojené matky merali znečistenie ovzdušia v uliciach Bratislavy. Z výsledkov meraní vyplýva, že vzduch v hlavnom meste je veľkým rizikom pre zdravie obyvateľov.

Organizácie upozorňujú, že na viacerých miestach môže byť kvalita ovzdušia výrazne horšia, ako

uvádzajú údaje z oficiálnych meracích staníc. Týka sa to hlavne vyťažených ulíc v centre mesta ako Mickiewiczova, Staromestská, Štefánikova či Šancová, kde je podľa organizácií potrebné znížiť intenzity automobilovej dopravy. Práve tam však meracie stanice chýbajú.

Merania koncentrá-

cie oxidu dusičitého (NO₂) prebiehali od januára do mája 2024 na 25 miestach v Bratislave. Uskutočnili sa v rámci medzinárodného projektu vedeného organizáciou Deutsche Umwelthilfe (DUH) zameraného na meranie koncentrácií NO₂ v ovzduší viacerých európskych miest. Merania okrem Bratislavy prebiehali aj v Prahe, Budapešti,

Bukurešti, Prištine a Sofii. Vzorky z dlhodobých meraní analyzovalo švajčiarske laboratórium Passam AG.

„Výsledky naznačujú, že na viacerých miestach v Bratislave je kvalita ovzdušia výrazne horšia, ako uvádzajú údaje z meracích staníc Slovenského hydrometeorologického ústavu, ktoré sa prá-

ve na problémových miestach nenachádzajú. Je preto nutné monitorovať jeho kvalitu na väčšom množstve lokalít,“ uviedol prezident Cyklokoalície Dan Kollár. „Zároveň je potrebné realizovať riešenia, ktoré znížia atraktivitu presunu autom a zlepšia podmienky pre peší pohyb, cyklodopravu či verejnú osobnú dopravu,“ dodal.

„V tejto súvislosti je závažná aj nečinnosť Ministerstva životného prostredia, ktoré malo už začiatkom tohto roka dokončiť Stratégiu ochrany ovzdušia. Pritom v dôsledku zlej kvality ovzdušia ročne na Slovensku predčasne zomrie viac ako 5 000 ľudí,“ doplnil Kollár.

(bak)

Legendárne Divadlo Aréna sa vrátilo na pravý breh Dunaja

Zrekonštruované priestory privítali prvých divákov

Vynovené a zmodernizované. Také je Divadlo Aréna, ktorého komplexnú rekonštrukciu realizoval Bratislavský samosprávny kraj. Po troch rokoch otvorilo divadlo novú sezónu už na domácej scéne, na Tyršovom nábreží v bratislavskej Petržalke. Premiéru mala inscenácia hry Henrika Ibsena *Nepriateľ ľudu* v réžii Rastislava Balleka. Slávnostné otvorenie v nedeľu 17. novembra si nedalo ujsť množstvo hostí. Na vynovené a zmodernizované Divadlo Aréna sa prišli pozrieť umelci, divadelníci, ale aj politici či odborná verejnosť.

„Divadlo Aréna je dôkazom toho, že aj v modernej dobe je možné rešpektovať a chrániť naše historické dedičstvo a zároveň prinášať inovatívne zážitky pre rôzne typy divákov. Umenie a kultúra sú nenahraditeľnou súčasťou života Bratislavského kraja – sú to hodnoty, ktoré obohacujú náš každodenný život a spájajú generá-

cie. Divadlo prešlo komplexnou obnovou s dôrazom na zachovanie historickej architektúry, do ktorej sme zakomponovali moderné technické riešenia,“ vyhlásil na otvorení bratislavský župan Juraj Droba.

Rekonštrukcia zahŕňala búracie práce, nové základy, oceľovú konštrukciu pre divadelnú vežu, reštaurátorské práce, betonárske práce na prístavkoch, výmenu strechy a okien. Divadlo Aréna má po novom aj špičkovú techniku, ktorá reflektuje najnovšie trendy v oblasti osvetlenia, zvuku a vizuálnej prezentácie. Na scénu boli pridané najmodernejšie svetelné systémy, ktoré umožňujú dynamickú prácu s atmosférou a vizuálnymi efektmi, čím prispievajú k hlbšiemu diváckemu zážitku. Vďaka kvalitnej akustike sa hlasy hercov a hudobné výkony prenášajú v čistej podobe aj do posledných radov, čo zabezpečuje rovnaký zážitok pre každého diváka.

Divadlo je zároveň vybavené novými interaktívnymi prvkami, ktoré umožnia hosťujúcim súborom zapojiť do predstavení moderné projekcie či virtuálne prvky. To poskytne režisérovi a umelcom ešte väčšiu slobodu a možnosti experimentovať s priestorom. Okrem technológie bola rekonštrukcia orientovaná na zlepšenie prístupnosti divadla. Divadlo Aréna je dnes vybavené bezbariérovými prístupmi, výtahmi a zmodernizovaným sedením, ktoré ponúka väčší komfort. Divadlo sa tak otvorí ešte širšiemu spektru divákov, čím prispieva k integrácii a dostupnosti kultúry pre všetkých.

„Rekonštrukcia vytvorila z Divadla Aréna jedinečné miesto, kde sa spája história a budúcnosť, a vďaka tomu sa stáva ideálnym priestorom pre umelecké experimenty a kultúrne podujatia, ktoré budú rezonovať nielen s Bratislavčanmi, ale aj s návštevníkmi z iných miest. Srdečne vás pozývame, aby ste sa stali súčasťou tohto príbehu, nech už ste mladí, či skôr narodení,“ dodal riaditeľ Divadla Aréna Juraj Kukura.

Vstupenky na predstavenia v divadle si môžete kúpiť tu: divadloarena.sk/program

Predvianočný program v mestských častiach

Blížiac sa Vianoce už onedlho rozžiaria ulice Bratislavy a niektoré mestské časti prinesú pestrý predvianočný program pre všetkých obyvateľov a návštevníkov. Adventný čas bude tento rok opäť naplnený radosťou, vôňou vareného vína a sviatočnou hudbou, ktorá zaznie na mnohých miestach po celom meste. Bratislava sa tak na niekoľko týždňov premení na mesto s množstvom vôní, farieb a tradícií, kde si každý nájde to svoje – od pokojných chvíľ pri vianočných koledách až po aktivity, ktoré rozžiaria detské oči.

BRATISLAVA - NOVÉ MESTO
MIKULÁŠ
V NOVOM MESTE
05. december, od 16:00 do 18:00 hod.
Najmenšie Novomešťanky i Novomešťanov zabavia čerti aj anjeli a k amfiteátru na Kuchajde pricestuje pravý Mikuláš. Nie však autobusom, ale vo svojom vlastnom koči ťahanom poníkmi.

URBAN MARKET
V NOVEJ TRŽNICI
6. až 8. december, Nová Tržnica na Trnavskom mýte
Zimný Urban Market sa tento rok presunie na nové miesto do ikonickej budovy Novej Tržnice. Tešiť sa môžete už tradične na kurátorskú predajnú prehliadku lokálnej nezávislej módy a umeleckej tvorby, ktorú doplní Urban Food Park a sprievodný program pre deti a dospelých.

ADVENT V STREDISKU KULTÚRY
Celý december sa bude niesť v čarovnej atmosfére rozsvieteného stromčeka a vôňou vianočného punču pre deti a dospelých.

ALICA V KRAJINE VIANOC
1. december, 10.00 hod.,
Interaktívna rozprávka Divadla Zábavka inšpirovaná slávnym príbehom L. Carrola, plná kúziel, pesničiek a veselých postavičiek. Vhodné pre deti od 4 rokov.

BRATISLAVA - KARLOVA VES
ROZSVIETENIE A POSVÄTENIE ADVENTNÝCH VENCOV
1. december, Pribišová ul. a na Nám. sv. Františka
Súčasťou programu budú vystúpenia žiakov ZUŠ Jozefa Kresánka a zboru Spievanie nás baví pod vedením Anny Re.

VIANOČNÉ TRHY
5. december
V rámci podujatia budú charitatívne organizácie ponúkať svoje chutné vianočné výrobky aj textilné vianočné výrobky. Nebude chýbať tradičný punč a varené víno.

MIKULÁŠ
5. december, Námestie sv. Františka
Mikuláš s čertom aj anjelom deťom prinesú množstvo sladkých prekvapení, rozprávkové pesničky, koledy aj zábavu. Pripravené budú aj tematické tvorivé dielne.

BRATISLAVA - RUŽINOV
ROZSVIETENIE PRVEJ ADVENTNEJ SVIECE
1. december, 16:00 hod., pred DK Ružinov
Podujatie spojené s otvorením betlehemu.

MIKULÁŠ
5. december, 17:00 hod., pred DK Ružinov
Do Ružinova príde Mikuláš. S deťmi sa

stretne pred Domom kultúry, pripravený bude veselý program aj sladké prekvapenie pre tých najmenších. Potešením pre všetkých bude rozsvietenie vianočného stromčeka.

ADVENT V RUŽINOVE
8. december, 16:00 hod., pred DK Ružinov
Rozsvietenie 2. adventnej sviece, účinkuje HDS Tarasa Ševčenka

VIANOČNÁ POŠTA
10. december, 17:00 hod., SD Nivy
Kreatívne popoludnie pre deti a ich dospelých venované prípravám na vianočný čas.

BRATISLAVA - LAMAČ
ROZSVIETENIE VIANOČNÉHO STROMČEKA
28. november, 17:00 hod., Malokarpatské námestie
Rozsviecovanie vianočného stromčeka na Malokarpatskom námestí. Súčasťou bude aj vystúpenie žiakov ZUŠ J. Kresánka, nasleduje pozvanie na teplú polievku. Súčasťou podujatia je aj zdobenie medovníkov pre najmenších s Rodinným centrom Obláčik.

ROZSVIETENIE 1. ADVENTNEJ SVIECE
1. december, 17:00 hod., Malokarpatské námestie
Slávnostné zažatie 1. sviečky na adventnom venci s účasťou farára Jána Sitára a koledami v podaní žiakov ZUŠ J. Kresánka.

BRATISLAVA - PETRŽALKA
PETRŽALSKÉ VIANOČNÉ TRHY NA NÁMESTÍ REPUBLIKY
22. november, 17:35 a 18:00 hod.
Otvorenie vianoč-

ných trhov, rozsvietenie vianočného stromčeka a Starostov punč. Podujatie doplní vystúpenie FS HÁJENKA a skupiny Fragile

MIKULÁŠSKA JAZDA
7. december, 14:00 hod., štart Technopol
Mikuláš svoju jazdu začne o 14:00 pri Technopole, odkiaľ pôjde po Romanovej ulici až na Námestie republiky, kde je jeho príchod plánovaný o 15:00 hod.. Tam bude na všetky deti čakať potešenie v podobe sladkého balíčka. Od 17:00 príde zahrať zoskupenie Cimbalkovo. Čas jazdy je orientačný.

BRATISLAVA - DÚBRAVKA
ROZSVIETENIE STROMČEKA
1. december, 16:00 hod., pred DK Dúbravka
Vianočný stromček, ako i vianočnú guľu a sviece, budeme rozsviecovať pred domom kultúry. Súčasťou popoludnia bude aj program žiakov ZUŠ Eugena Suchoná, zúčastnia sa aj farári z oboch našich kostolov.

MIKULÁŠSKA AKCIA PRE DETI
6. december, 16:00 hod., pred DK Dúbravka
Zábavný program s moderátorkou, privítanie Mikuláša, čerta a anjela.

VIANOČNÉ TRHY
13. a 14. december, od 15:00 hod., pred DK Dúbravka
Návštevníkov čakajú stánky s občerstvením a remeselnými výrobkami, MiniZoo Devín, bohatý kultúrny program, ktorého súčasťou budú predstavenia pre deti, vystúpenie skupiny Salamander, ale aj Leny's band. V sobotu

sa návštevníci môžu tešiť na predstavenie Z rozprávky do rozprávky, speváčku Marcelu Molnárovú i zoskupenie Voising.

BRATISLAVA - PODUNAJSKÉ BISKUPICE
MIKULÁŠ V PODUNAJSKÝCH BISKUPICIACH
7. december, 17:00 hod., Bieloruská ulica
Stretnutie s Mikulášom so zábavným sprievodným programom.

VIANOČNÉ TRHY 2024
5. až 8. december, Bieloruská ulica
12. až 15. december, Uzbecká ulica
19. až 22. december, Trojičné námestie
Stánky s vianočným občerstvením a sprievodným kultúrnym programom

VIANOČNÝ HANDMADE
14. december, od 10:00 do 16:00 hod., DK Vetvár
Vianočná výstava a predaj ručne robených výrobkov, ozdôb a dekorácií s vianočnou tematikou.

BRATISLAVA - ZÁHORSKÁ BYSTRICA
PRIVÍTANIE ADVENTU
1. december, 15:30 hod., Námestie Rodiny
V rámci podujatia bude pripravený vianočný les stromčekov, ktoré ozdobia deti z materských škôlok. Podujatie doplní aj hudobný program a stánky s občerstvením.

BESEDA V KNIŽNICI
7. december, 16:00 hod., v Ľudovom dome
Beseda so spisovateľkou Miroslavou Nagyovou, autorkou kníh pre deti Gulôčko a Ihličko.

VÁNOCE POD KRISPÁNKEM
21. december, o 16.00 hod., v Ľudovom dome
Malé vianočné trhy vo dvore Ľudového domu, kde sa pripravuje kapustnica a iné dobroty. Súčasťou programu je aj sprievodné čítanie v knižnici. Počas podujatia je možné navštíviť aj kováčsku dielňu.

BRATISLAVA - DEVÍNSKA NOVÁ VES
VIANOČNÁ ULIČKA
4. až 7. december, Hradištná ulica
Tak ako každý rok, aj tento, čaká na všetkých magická vianočná atmosféra, na vianočných trhoch budú môcť návštevníci ochutnať rozvoniavajúce dobroty i nakúpiť krásne vianočné darčeky – to všetko s bohatým a zaujímavým kultúrnym programom.

BRATISLAVA - RUSOVCE
OTVORENIE VIANOČNÝCH TRHOV V RUSOVCIACH
1. december, 16:00 hod., Rímsky parčík
Slávnostné zapálenie prvej sviece na mestskom adventnom venci spolu so zasvetením vianočného stromčeka v Rusovciach. Predvianočnú atmosféru spríjemnia stánky s vianočným sortimentom a s kultúrnym programom.

BRATISLAVA - ČUNOVO
ADVENTNÉ POPOLUDNIE
14. december
Každoročné charitatívne podujatie, ktoré sa koná počas adventu a organizuje ho Chorvátsky kultúrny spolok.

Odišla **Augusta Herényiová**, dáma, pre ktorú bolo radostou žiť pre balet

V Slovenskom národnom divadle zavládol smútok po správe, že dnes nás navždy opustila jedna z najpozoruhodnejších primabalerín Baletu SND, vzácny človek **Augusta Herényiová-Starostová**.

Patrila do generácie prvých slovenských sólistov, absolventov súkromnej školy Elly Fuchsovej-Lehotskej. V SND pôsobila od roku 1947, od roku 1950 na poste sólistky a v roku 1977 sa stala baletnou majsterkou a asistentkou choreografa. Baletu SND ostala verná celých 37 rokov, lebo ako povedala v jednom z roz-

hovorov, „*je radostou každé ráno prísť na tréning, nehovoriac už o večerných stretnutiach s divákmi*“. Na scénu sa vrátila aj v osemdesiatke.

Debutovala v Delibovej Coppélii ako Swanilda. Vďaka suverénnej tanečnej technike a hereckým schopnostiam ju ob-

sadzovali do postáv rôznych žánrov: Zlatovláska z Nedbalovho baletu Z rozprávky (1956), Lesná víla z Rozprávky o Janovi (1960), Herečka z Asafievovho baletu Plamene Paríža (1952) alebo Zarema z jeho Bachčisarajskej fontány (1953), Aurora z Čajkovského Spiacej krásavice (1957), Odetta a Odília z Labutieho jazera (1964), Popoluška z Prokofievovho rovnomeného baletu (1951), Pani Medenej hory z Kamenného kvietka (1958) alebo Júlia z Romea a Júlie (1968), Mechmene Banu z Melikovovej Legendy o láske (1963)

alebo Giselle a Myrta z Adamovho baletu Giselle (1956, 1966) – to je len stručný výpočet najúspešnejších postáv, ktoré tancovala po boku významných sólistov, akými boli Jozef Zajko, Vladimír Marek, Zoltán

skončení aktívnej kariéry. Vo veku osemdesiat rokov účinkovala v baletе Jamesa Kudelku Štyri ročné obdobia. Pred desiatimi rokmi stvárnila postavu starej mamy v detskom baletе Z rozprávky do roz-

nou návštevou bolo v roku 2020 slávnostné predstavenie Labutieho jazera pri príležitosti 80. narodenín jej kolegu a priateľa Jána Haľamu.

Augusta Herényiová sa narodila 6. mája 1930 v Bratislave, kde aj dnes 11. novembra 2024 zomrela. Je držiteľkou ocenenia Za vynikajúcu prácu (1960), titulu Zaslúžilá umelkyňa (1966), ceny Literárneho fondu za celoživotné dielo (1995). V roku 2015 si z rúk prezidenta Andreja Kisku prevzala vysoké štátne vyznamenanie Pribinov kríž I. triedy. **Česť jej pamiatke!**

Nagy, Ján Haľama, Titus Pomšár a ďalší.

Augusta Herényiová žila tancom aj po

právky. Napriek vysokému veku nikdy nechýbala na žiadnej premiére či baletnom gala. Jej posled-

Osobnosti kraja

Skrývajú veľké príbehy a často sú verejnosti neznáme

„Bratislavský samosprávny kraj každoročne oceňuje výnimočné osobnosti kraja. Sú to ľudia, ktorí svojou prácou obohatili ľudské poznanie, dosiahli vynikajúce výsledky alebo prispeli k rozvoju kraja, či reprezentácii doma i v zahraničí. Medzi týmito osobnosťami nie sú len zvučné mená, ale najmä zamerané osobnosti s veľkým srdcom, odhodlaním, ktoré robia dobré veci pre ľudí a kraj, a to často nezištne. Ide o vedcov, umelcov, pedagógov, lekárov, športovcov či ľudí pôsobiacich v sociálnej oblasti. Svojou prácou i nápadmi prispievajú k spoločenskému a ekonomickému rozvoju regiónu.“

Juraj Droba, predseda BSK

V minulosti sa laureátmi stali napríklad Milan Lasica, Magdaléna Vášáryová, Hilda Múdra, bratia Hochschornerovci, Gizka Oňová, Eva Rysová či prvá dáma slovenského viniča, šľachtiteľka vín Dorota Pospíšilová. Určite ste už jedno z jej vynikajúcich vín ochutnali. V našom regióne sú asi najznámejšie Devín, Hron, Rudava či Váh. Pani Pospíšilová posunula slovenské vinárstvo medzi svetovú špičku. Počas svojej kariéry vyšľachtila 24 uznaných odrôd vína.

Nominujte osobnosti do 31. decembra

www.bratislavskyykraj.sk/ocenenia

Ocenenie BSK získala aj dlhoročná reprezentantka Slovenska v armwrestlingu – pretláčaní rukami – Lucia Debnárová. Patrí medzi našich najúspešnejších neolympijských športovcov. Založila športový klub, ktorý podporuje rozvoj armwrestlingu na Slovensku a vychováva a trénuje talenty.

Za zmienku stojí aj ďalšie meno, ktoré na vás síce nevykukne z obrazoviek, ale je to chodiaca encyklopédia o Rusovciach. Jozef Malinerič je hudobník, historik, bývalý archivár a kronikár tejto bratislavskej mestskej časti. Návštevníkom Rusoviec aktualizuje skreslené historické skutočnosti a vďaka nemu sa dozvedajú mnoho historických zaujímavostí o území tejto mestskej časti.

Aj v uliciach Bratislavy však nájdete veľkú osobnosť, a to najstaršiu aktívnu vlastivednú sprievodkyňu Helenu Navrátilovú. Viac než polstoročie pôsobí ako lektorka, istý čas aj ako metodická vedúca kurzu Sprievodca cestovného ruchu. Jej pútavé komentáre podnecujú zvedavosť domácich obyvateľov, žiakov, študentov a dejepisárov, ako aj novej generácie sprievodcov.

Preto ak máte vo svojom okolí výnimočného človeka, povedzte nám o ňom. Nominácie na Ocenenie BSK za rok 2024 sú už spustené.

Slovenská filharmónia otvorila 76. koncertnú sezónu

V sychravom jesennom a zimnom období vás pozývame na koncerty v Slovenskej filharmónii. Staňte sa aspoň na malú chvíľu aj vy súčasťou nášho hudobného príbehu. Ponúka celé spektrum zaujímavých koncertov našich troch umeleckých telies a stretnutia so zahraničnými osobnosťami, ktoré budú hosťami našich koncertov. Slovenská filharmónia otvorila svoju 76. koncertnú sezónu, orchester oslávil 75. výročie svojho založenia a v našich sálach zazneli prvé koncerty viacerých komorných a symfonických cyklov. 76. koncertná sezóna potrvá do 26. júna 2025. Veríme, že každý z vás si v nej nájde niečo na upokojenie duše a spriemnenie všedných dní.

Naše tri telesá (Slovenská filharmónia, Slovenský filharmonický zbor a Slovenský komorný orchester) nás v tomto období reprezentujú na umeleckých zájazdoch v zahraničí. Slovenská filharmónia sa predstavila so šéfdirigentom Danielom Raiskinom po roku v pražskom Obecní dome pri príležitosti

výročia vzniku Československej republiky. Nasledovali koncerty v dvoch nemeckých mestách – v Stutt-

Drážďanoch. Orchester a zbor sa spoločne predstavili v novembri vo viedenskom Stephansdome (22.

predvianočnom období do Paríža.

Koncerty pokračujú aj v bratislavskej Redute, v koncertných sálach,

garte a Kolíne nad Rýnom. Slovenský filharmonický zbor nás úspešne reprezentoval

11. 2024) a Slovenský komorný orchester a Slovenský filharmonický zbor odcestujú

na ktoré vás srdečne pozývame.

•Symfonické koncerty Slovenskej filharmó-

nie sú na programe vo štvrtok a piatok 28. a 29. novembra 2024 o 19.00. Slovenský dirigent a skladateľ Peter Breiner s naším orchestrom pripraví premiéru svojej suity z baletu Majster a Margaréta podľa románu Michaila Bulgakova. Program koncertov doplnia diela Williama Waltona a Koncert pre violončelo Josepha Haydna, ktorý zaznie v interpretácii violončelistu Kráľovskej filharmónie Richarda Harwoda. Koncert uvedie s kadenciou Petra Breinera.

S Petrom Breinerom sa môžete stretnúť osobne. Pred štvrtkovým koncertom (28. 11. 2024) vás po-

zývame aj na predkoncertné stretnutie s dirigentom, skladateľom, aranžérom a klaviristom Petrom Breinerom, ktorý nám predstaví svoj nový symfonický opus. Rozhovor s ním bude viesť dramaturg Juraj Bubnáš. Stretnutie sa začne o 18.15 vo foyeri SF.

•V rámci novej sezóny sa za dirigentský pult vrátia aj bývalí šéfdirigenti SF. V decembri to budú koncerty pod taktovkou Jamesa Judda (5. a 6. decembra 2024). V rámci programu anglickej hudby opäť uvedie slávne Variácie Enigma Edwarda Elgara.

•V Pokladnici Slovenskej filharmónie alebo online vám ponúkame ORIGINÁLNE DARČEKY pre vašich blízkych – darujte tento rok vstupenky na koncerty Slovenskej filharmónie. Ak si neviete vybrať, pripravené máme Darčekové poukazy v rôznych hodnotách.

•Vstupenky na koncerty alebo Darčekové poukazy sa dajú zakúpiť v pokladnici Slovenskej filharmónie v pracovných dňoch od 12.00 – 18.00 a online na www.filharmonia.sk.

(bak)

Darujte svojim blízkym hudbu
Na koncerty 8., 9., 16., 17.
alebo 26. januára 2025

Platnosť od 1. 12. 2024 v Pokladnici SF

Karlova Ves: Rekonštrukcia ZŠ A. Dubčeka nie je neúspechom

(Dokončenie zo str. 1)

Napriek tomu sa projekt rekonštrukcie podarilo úspešne dokončiť a skolaudovať.

Čo všetko sa na škole urobilo?

Hĺbková zelená obnova Základnej školy A. Dubčeka na Majerníkovej 62 bola zameraná na zníženie energetickej náročnosti budovy a na výrazné zlepšenie kvality vnútorného prostredia školy. Hĺbková zelená obnova je príkladom viacerých inovatívnych a zelených riešení. Súčasťou je využívanie zrážkovej vody, obnoviteľných zdrojov energie a zeleň s podporou biodiverzity, čo bude prispievať k zmierňovaniu a prispôbovaniu sa do padom zmeny klímy. V rámci rekonštrukcie budovy základnej školy bol vytvorený nový priestor na vzdelávanie a šírenie osvetu – Komunitné vzdelávacie centrum pre klímu a biodiverzitu. V rámci neho bolo zrealizovaných množstvo aktivít pre žiakov, učiteľov ZŠ a verejnosť. Od jeho otvorenia navštívilo jeho podujatia takmer 1500 návštevníkov.

Zlepšenie prostredia školy

Všetky tieto opatrenia majú významný priaznivý dopad na zvýšenie kvality vnútorného i vonkajšieho prostredia školy, ale aj na životné prostredie v Karlovej Vsi. Zavedené prototypové riešenia podľa energetického certifikátu zrealizovaného po hĺbkovej obnove, umožnia znížiť uhlíkovú stopu budovy o viac ako 33 percent (CO₂ t/rok) a spotrebu energie na

vykurovanie, prípravu TÚV a osvetlenie základnej školy o 76 percent (kWh/rok).

Hľadalo sa umenie možného

Zrealizovaná hĺbková zelená obnova vysoko presiahla úroveň bežnej rekonštrukcie a možno ju právom považovať za nadštandardnú ukážku hĺbkovej obnovy pôvodnej budovy z 90. rokov na Slovensku. Navyše, všetky práce sa realizovali v mimoriadne ťažkom období pandémie a následne globálnej krízy spôsobenej vojnou na Ukrajine. Keďže objem prác presahoval finančné možnosti Karlovej Vsi, hľadal sa spôsob externého financovania. Mestskej časti sa darilo postupne úspešne získavať dodatočné zdroje z viacerých medzinárodných i národných zdrojov.

Pochybenia zo strany externého obstarávateľa

Úrad pre verejné obstarávanie (ÚVO) pri kontrole našiel nedostatky vo verejnom obstarávaní. Všetky podklady pre verejné obstarávanie (VO) pripravoval externý verejný obstarávateľ, ktorý mal s podobnými zákazkami skúsenosti. Za členov komisie na posúdenie verejnej súťaže určil osoby, ktoré sa realizáciou VO a hodnotením ponúk zaoberajú profesionálne. Podobných zákaziek na stavebné práce od roku 2014 vyhodnotil desiatky. Vo verejnom obstarávaní sa úspešným napokon stal iba jeden uchádzač, s ktorým bola podpísaná rámcová dohoda. V dôsledku skutoč-

nosti, že len jedna ponuka bola vyhodnotená ako spĺňajúca požiadavky obstarávateľa, nekonala sa ani pôvodne plánovaná elektronická aukcia.

Časová tieseň

Karlova Ves mala pred sebou dve možnosti. Mohla pre pandémiu a obmedzené možnosti dodávateľov prác všetky práce zastaviť a prísť aj o veľké zazmluvnené dotácie. Druhou možnosťou bolo začať hĺbkovú rekonštrukciu na základe rámcovej zmluvy vyplývajúcej z obstarávania, hoci aj zatiaľ s čiastočnými finančnými prostriedkami, ktoré boli v tom čase zaistené grantovými zmluvami. S pokutou od ÚVO vtedy nikto nepočítal. Proces verejného obstarávania totiž realizovala externá firma a tá na riziká mestskú časť vtedy neupozornila. Karlova Ves sa preto rozhodla pokračovať v prácach, aby sa dokončili včas v súlade s podmienkami poskytovateľov dotácií. Celý projekt hĺbkovej obnovy školy musel byť totiž do určitého termínu ukončený. V prípade, že by bolo VO zrušené a robilo by sa nové, práce by neboli ukončené v stanovenom termí-

ne. Karlova Ves by tak prišla o všetky finančné prostriedky, ktoré sa jej podarilo získať zo zdrojov Nórskeho grantu, Európskej komisie a z Environmentálneho fondu.

Extrémny nárast cien

Dodatkovanie pôvodných zmlúv bolo spôsobené, najmä

2022 a trvala takmer rok, do októbra 2023. Počas kontroly nemohli byť prerušené stavebné práce, keďže hĺbková obnova verejnej budovy bola realizovaná z viacerých finančných zdrojov a bolo potrebné naplniť plánované úlohy v presne stanovenom termíne. Po obdržaní správy z kontroly ÚVO

nepredvídateľnými okolnosťami neprimeraného nárastu cien stavebných materiálov a prác, následne aj infláciou. S týmito faktormi sa stretali v tom čase všetci realizátori stavieb. Karlova Ves podporovala kontrolu ÚVO, keďže externý verejný obstarávateľ trval na tom, že postupoval v zmysle zákona o VO a nedošlo k žiadnemu pochybeniu. Kontrola na ÚVO sa začala v decembri

boli na karloveskom miestnom úrade prijaté opatrenia na predchádzanie podobným prípadom v budúcnosti. Zodpovednosť voči externému verejnému obstarávateľovi za vzniknutú škodu uplatňuje Karlova Ves súdnou cestou.

Naoko veľká pokuta

Celkovo Karlova Ves získala z rôznych dotačných zdrojov na podporu obno-

vy verejných budov a priestorov, podporu športu, kultúry a sociálnych vecí od roku 2015 takmer 6 miliónov eur. Zlomok z toho, pokutu vo výške viac ako 70-tisíc eur úrad už zaplatil. Na základe výsledku kontroly z ÚVO určilo ministerstvo životného prostredia zníženie grantu na danú zákazku vo výške 25 percent z Nórskeho grantu a 7 percent z Environmentálneho fondu. Rozdiel vynaložených výdavkov bol následne finančne vykrytý z rozpočtu MČ. Napriek týmto nepríjemným skutočnostiam viac ako polovicu nákladov na obnovu budovy ZŠ A. Dubčeka pokryli externé dotácie. Ak by MČ nezískala prostriedky na rekonštrukciu, pravdepodobne by sa nerealizovala, resp. vykonali by sa len nevyhnutné opatrenia, ktoré by vyriešili technické poruchy a havarijné stavy v budove. Pozitívom je však, že sa podarila rekonštrukcia budovy základnej školy vo veľkom rozsahu. Napriek nepriaznivým okolnostiam vznikol výnimočný projekt, ktorý slúži deťom a učiteľom. Je dôležité a potrebné pokračovať aj v rekonštrukciách ďalších základných škôl a materských škôl. Vzhľadom na financovanie samospráv to bez externých zdrojov ani naďalej nebude možné. Zahŕňa to však veľké administratívne riziká a finančné neistoty spojené s politicky motivovanými obvineniami založenými na nepravdivých tvrdeniach.

(vt)

V Stupave vznikne vlaková stanica Bratislava – západ

(Dokončenie zo str. 1)

Zdôrazňuje, že žiadne sťahovanie bratislavskej vlakovej stanice do Stupavy, sa konať nebude. „Hlavná stanica zostane navždy v Bratislave. Presťahovať ju do Stupavy nikdy nebolo v pláne. Pravdou je, že výsledky realizačnej štúdie ukazujú, že práve v Stupave vyrastie úplne nová stanica, ktorú môžeme pracovne nazývať Bratislava – západ. Je to nový projekt, ktorý bude mať veľmi významný vplyv aj na hlavnú stanicu v Bratislave,“ vysvetlil Jozef Ráž vo svojej internetovej relácii Krížom krážom s Jožom Rážom. A tento jeho zámer kvituje aj súčasné vedenie hlavného

ho mesta: „Z verejných vyhlásení ministra dopravy je zrejmé, že aj v prípade vybudovania stanice Bratislava – západ v Stupave, zostane význam súčasnej bratislavskej hlavnej stanice zachovaný. Nadalej by tam zastavovali vlaky z celého Slovenska, väčšina regionálnej dopravy, podobne, ako teraz, a dokonca aj rýchlowlaky. Je preto potrebné a z úrovne hlavného mesta budeme naďalej apelovať na štát, aby sa našli investície na potrebnú rekonštrukciu hlavnej stanice, ktorá musí zahŕňať skvalitnenie a rozšírenie všetkých priestorov pre verejnosť. Týka sa to nástupísk aj pochodov, ktorých kapacita už nepostačuje a kto-

ré nie sú bezbariérové. Tiež zhromažďovacích priestorov, čakární, priestorov služieb a prestupov na MHD. Je rovnako dôležité, aby všetky zmeny mali vysokú architektonickú úroveň,“ uviedol hovorca magistrátu, Peter Bubla.

Ako to bude vyzeráť v praxi

Ako je teda myslený rozdiel medzi súčasnou vlakovou stanicou v hlavnom meste a novou, ktorá má vzniknúť v Stupave? „Slovensko je zapojené do medzikrajového projektu takzvaných vysokorýchlostných tratí, ktoré budú jedného dňa spájať všetky hlavné európske mestá (VRT). Projekt je tak ďaleko, že už existuje

projekt štúdie realizovateľnosti a z neho máme prvé predbežné výsledky. A tento projekt ukazuje to, že tieto vysokorýchlostné vlaky síce budú prechádzať hlavnou stanicou v Bratislave, ale končiť budú práve v Stupave, pretože tento variant vyšiel zo všetkých ako najvýhodnejší. Rýchlowlak v Bratislave zastaví, ale iba na krátky nástup – výstup, no koncovú stanicu tam mať nebude. Teda aj servisné státie už bude v Stupave, čo odľahčí momentálne preťaženie bratislavskej hlavnej stanice. To znamená, že sa nám za európske peniaze podarí vybudovať jednu veľkú stanicu, ktorá bude slúžiť ako zázemie pre všetky vlaky

a bratislavská stanica bude krátkou zastávkou pre nástup a výstup,“ vysvetlil detailne Ráž, ktorý doplnil, že rýchlowlaky by vstúpili na naše územie cez Rajku, prešli by cez Rusovce, Prístavný most až na súčasnú hlavnú stanicu, tam by nakrátko zastavili a išli ďalej do Stupavy, do stanice západ, a potom odtiaľ do Česka a ďalej.

Koncová stanica – Stupava

„Hlavné mesto podporí každé úsilie štátu o to, aby Bratislava mala kvalitnú hlavnú stanicu a kvalitné železničné napojenie nielen do zázemia Bratislavy a ostatných miest Slovenska, ale prostredníctvom vyso-

korýchlostnej trate aj na hlavné/veľké európske mestá, ako je to štandardom aj v iných európskych hlavných mestách. Bratislava je hlavným mestom európskeho štátu a ako európske hlavné mesto tohto storočia, má mať tomu zodpovedajúcu aj hlavnú stanicu,“ doplnil hovorca bratislavského magistrátu, ktorý je očividne súčasnému riešeniu problému s vlakovou dopravou naklonený. Treba však dodať, že pôjde o veľkú investíciu a dlhoročný proces, ktorý je ešte len v rovine úvah.

(vt)

celý článok nájdete na bakurier.sk

Budú mestskí policajti vyberať pokuty za rýchlosť?

Súčasná realita ukazuje, že v rôznych krajoch sú na oddeleniach štátnej polície aj 20%tné podstavy. Z toho dôvodu chýbajú v uliciach hliadky a problém sa týka aj Bratislavy.

S vedením ministerstva vnútra o zmene zákona, ktorý by problém čiastočne riešil, rokuje aj ZMOS (Združenie miest a obcí Slovenska), v ktorého pracovnej skupine je i Martin Chren, starosta Ružinova, ktorý nám k téme vyjadril svoj názor.

Zmena zatiaľ nenastala

Poddimenzované stavy zamestnancov v policajnom zbore môžu značiť viaceré problémy, medzi ktoré sa radí i nedostatočný počet hliadok v uli-

ciach hlavného mesta. Vedenie Bratislavy to pociťuje, mimo iné aj v tom, že chýbajú hliadky, ktoré by kontrolovali dopravnú situáciu na cestách. „Dlhodobo preto s ďalšími samosprávami apelujeme na vládu a parlament, aby bolo priamo obciam umožnené vykonávať meranie povolennej rýchlosti prostredníctvom stacionárnych radarov a uplatňovať tak objektívnu zodpovednosť. Toto si ale vyžaduje zmenu legislatívy a ochotu k zmene sme zatiaľ nenašli,“ prezradil pre Bratislavského kuriéra Peter Bubla, hovorca magistrátu.

Rozviazané ruky samospráv

Totíž, súčasná legislatíva dovoľuje merať rýchlosť len štátnej polícii. Ministerstvo vnútra má preto pripravovať nový zákon

o obecnych policiách, ohľadom ktorého rokovalo aj so zástupcami ZMOSu. Združenie zmeny nielenže kvituje, ale dlhodobo a naliehavo očakáva. Posledné rokovanie malo prebehnúť ešte v marci tohto roka, no nový zákon stále nie je schválený. Ten by, v prípade prijatia, umožňoval samosprávam, aby mohli merať rýchlosť na cestách pomocou statických radarov umiestnených vo vytypovaných lokalitách. Pokuty by tak vedeli dávať aj mestskí policajti a celý princíp by mal fungovať obdobne, ako v prípade vyberania pokút pri parkovacej politike PAAS.

Príslušníkov polície je nedostatok

„V Bratislave už dlhodobo, niekoľko rokov, vnímame problém s nedostatkom policajtov.

Tak štátnych, ako aj mestských. Atraktivita tejto práce - vzhľadom na vyššie životné náklady v hlavnom meste - je výrazne nižšia, než inde na Slovensku. Napríklad len v okrese Bratislava 2 už dlhé roky chýbajú desiatky príslušníkov PZ SR, k naplneniu určených „tabulkových“ miest. Nedostatok príslušníkov sa tak, samozrejme, automaticky prejavuje aj pri strážení verejného poriadku, dopravných predpisov, a podobne,“ priblížil Martin Chren, starosta mestskej časti Bratislava – Ružinov, ktorý sa snaží apelovať na vedenie štátnej polície a parlament, aby sa nový zákon čím skôr prijal. V mnohom by tak samosprávam, ako aj obyvateľom pomohol a zároveň uľahčil život.

Zmena, ktorá by pomohla

„Nový zákon o mestskej polícii prešiel dlhodobým legislatívnym procesom a je už niekoľko mesiacov po schválení vládou pripravený na predloženie do parlamentu. Zatiaľ sa tak, žiaľ, neudialo. V tomto zákone sa navrhuje aj mierne rozšírenie kompetencií mestskej polície, napríklad pri meraní rýchlosti formou objektívnej zodpovednosti (MsP dnes môže merať rýchlosť osobne, avšak nie formou objektívnej zodpovednosti, t. j. namontovania stacionárnych radarov bez osobnej prítomnosti príslušníka MsP). Zároveň si vieme predstaviť aj možnosť pre MsP riešiť ďalšie druhy priestupkov, ktoré majú vplyv na bezpečnú a plynulú dopravu v meste - napríklad prechádzanie

na červenú, vjazd do križovatky, kde nie je voľný prejazd a autá z jedného smeru tak zablokujú dopravu pre autá z iných smerov, a podobne,“ dodal starosta Chren, podľa ktorého má vedenie štátnej polície obavy najmä z toho, že by odvolacie orgány na krajských riaditeľstvách následne zaplavila vlna odvolaní sa voči pokutám za prekročenú rýchlosť, ktoré by vydali mestskí policajti. To ale Chren nevníma ako problém, pričom sa odvoláva na fungujúcu systém PAAS a vyberanie pokút v rámci neho, ktorých sú ročne tisícky. Naopak, po novom by mohli samosprávy riešiť dopravnú situáciu tam, kde to najviac potrebujú.

(vt)

Urológ MUDr. Ľubomír Uherčík, PhD.: „Movember zachraňuje mužom životy.“

Rakovina prostaty je tretím najčastejším onkologickým ochorením u mužov na Slovensku, pričom každý rok sa diagnostikuje približne 3000 nových prípadov. Tento tip rakoviny, ktorý postihuje prevažne mužov nad 50 rokov, je veľmi závažný a často sa diagnostikuje až v pokročilom štádiu, čo výrazne znižuje šance na úspešnú liečbu.

Napriek tomu, že prevencia a včasná diagnostika sú kľúčové, stále veľmi málo mužov chodí na pravidelné urologické prehliadky, čím si zbytočne znižujú šance na včasné odhalenie ochorenia. Téma prevencie rakoviny prostaty a semenníkov je jednou z hlavných tém, ktoré rezonujú aj v rámci Movembera, medzinárodnej kampane zameranej na zvyšovanie povedomia o mužskom zdraví. O dôležitosti prevencie, diagnostiky a liečby rakoviny prostaty hovorí pre Bratislavského kuriéra MUDr. Ľubomír Uherčík, PhD., primár urologického oddelenia Fakultnej nemocnice Agel Skalica, ktorý vystúpi aj na benefičnom evente MOVEMBER 2024 v Hoteli Devín v Bratislave, 29. novembra, kde je vstup širokej verejnosti voľný. Následne, 30. novembra, sa uskutoční charitatívny beh MOVEMBER Charity Run, z ktorého výťažok poputuje na podporu Ligy proti rakovine. Viac infor-

mácii nájdete na profile @movember_sk.

Ktoré príznaky rakoviny prostaty a semenníkov sú najčastejšie prehliadané, a prečo je dôležité ich včas zachytiť?

Rakovina prostaty v skorom štádiu je bezpríznaková a bezbolestná, a preto je možné diagnostikovať ju väčšinou iba vďaka preventívnej prehliadke. Keď sa príznaky vyskytnú, už je to znak rozšíreného ochorenia, kedy je liečba náročnejšia a prognóza výrazne horšia. Ak sa ochorenie zachytí v čase, keď je nádor ohraničený iba na prostatu, úspešnosť úplného vyliečenia je veľmi vysoká. Príznakom rakoviny semenníkov je najčastejšie nebolestivá hrčka. Preto mužom odporúčam samovyšetrenie počas bežnej hygieny, hoci aj každý deň v rámci sprchovania. Keď si muž nahmatá hrčku alebo niečo, čo tam byť nemá, mal by ihneď navštíviť lekára.

Od akého veku by mali muži zvažovať pravidelné urologické prehliadky, a prečo sa odporúča

ich pravidelnosť?

Preventívnu prehliadku u urológa by mal absolvovať každý muž po 50. roku života, a to každé dva roky, resp. v závislosti od výsledku vyšetrenia. U mužov, ktorí majú v priamom príbuzenstve ochorenie prostaty, sa odporúča pravidelná návšteva špecialistu už po 40. roku života. Pravidelnosť preventívnej prehliadky je nesmierne dôležitá, aby sa nádor zachytil včas, čím sa zvyšuje šanca na úplné vyliečenie.

Rizikové faktory rakoviny prostaty sú pre mužov reálnou hrozbou – ktoré z nich možno ovplyvniť a ako?

Medzi rizikové faktory patrí vek. S pribúdajúcim vekom sa zvyšuje riziko ochorenia, ale tento faktor nikto z nás neovplyvní. Rovnako ani rodinnú anamnézu. V tomto prípade ide o genetický faktor. Štúdie popisujú, že vznik ochorenia môže mať súvis aj so zvýšenou konzumáciou alkoholu a červeného mäsa, ale nie sú tam až také jasné korelácie, ako napr. v prípade fajčenia a nádoru pľúc. Zvýšený výskyt zhub-

ných nádorov sa popisuje aj u pracovníkov, ktorí prichádzajú do styku s kadmíom. Tak, ako pri prevencii všetkých ochorení, aj pri rakovine prostaty sa odporúča vyvážený životný štýl – dostatok pohybovej aktivity, racionálne stravovanie, obmedzenie alkoholu a fajčenia.

Čo všetko zahŕňa typické urologické vyšetrenie a aké možnosti dnes existujú pre menej invazívnu diagnostiku?

Lekár sa s pacientom najprv porozpráva, zistí rodinnú anamnézu, jeho súčasťou sú aj otázky o prítomnosti príznakov ochorenia. Prehmatá sa brucho, podbruško, vonkajší genitál, urobí sa ultrazvuk obličiek, močového mechúra, prostaty, vyšetří sa moč, odoberie sa krv, a potom sa vyšetří prostata cez konečník, cez ktorý je prostata dobre hmatateľná. Vyšetrenie môže byť nepríjemné, ale nie je bolestivé, takže muži sa skutočne nemajú čoho obávať. Okrem nádoru prostaty sa tak dá odhaliť aj nádor konečníka.

Zvýšené riziko rakoviny prostaty dokáže odhaliť aj PSA vyšetrenie. O čo ide?

Tento laboratórny test dokáže v krvi zachytiť zvýšenú hladinu špecifického antigénu PSA pre karcinóm prostaty. Ide o spoľahlivé neinvazívne vyšetrenie v diagnostike rakoviny prostaty. Test „Zdravie prostaty“ pre stanovenie PHI inde-

xu môžu páni, ktorým na zdraví záleží, absolvovať v sieti Agellab v novembri za zvýhodnenú cenu. Komplexné zhodnotenie ich zdravotného stavu im zase poskytne test „Zdravie muža“, určený pre chlapov vo veku nad 30 rokov.

Pokroky v liečbe rakoviny prostaty sa neustále vyvíjajú – aké sú najnovšie možnosti dostupné u nás?

Nie tak dávno, 20-30 rokov dozadu, pacienti, ktorí boli diagnostikovaní v pokročilom štádiu, sa dožívali pár mesiacov, niektorí rok. Dnes, pri liečbe, ktorá je u nás dostupná, pacienti aj v pokročilom štádiu vedú kvalitný a plnohodnotný život aj niekoľko rokov. Inovatívnych a účinných terapií je dostatok na to, aby sa dĺžka dožitia predĺžila. Kedysi také možnosti neboli.

Včasná diagnostika dokáže zásadne ovplyvniť úspešnosť liečby – v akom rozsahu pomáha včasné odhalenie pri rakovine prostaty?

Pri zachytení nádoru v skorom štádiu, kým je nádor ohraničený iba na prostatu, je úspešnosť úplného vyliečenia veľmi vysoká. Vtedy pacient podstúpi ožarovanie alebo sa mu prostata operačne odstráni a je kompletne vyliečený. Preto sú preventívne prehliadky nevyhnutné a kľúčové pre úplné vyliečenie bez nutnosti náročnej liečby a pre skorý návrat do života pred ochorením. Muži by sa nemali báť

toho, že im na prevencii niečo nájdeme; mali by sa obávať skôr toho, že ignorovaním pravidelnej návštevy urológa sa nádor diagnostikuje až vtedy, keď sa objavia príznaky, a šanca na vyliečenie klesá.

Muži často odkladajú urologické prehliadky; čo býva hlavným dôvodom a ako by sme mohli prístup k prevencii zmeniť?

Dôvod, pre ktorý muži k urológovi nechodia, je strach z toho, že vyšetrením niečo zistíme, a potom sú to predsudky o vyšetrení cez konečník. Zmeniť sa to dá osvetou. To, že sa v posledných rokoch zintenzívňuje, hodnotím pozitívne a výsledky vidím aj v našej ambulancii. Počet mužov chodiacich na preventívne prehliadky nám pomaly narastá, i keď ani zďaleka to nie je ideálne. No je to lepšie. Osveta preto má zmysel, zvyšuje sa tak povedomie. Rozhodne v nej treba pokračovať.

Kampaň Movember každoročne upozorňuje na význam prevencie a včasného vyšetrenia – aký vplyv môže mať takáto osvetová akcia na zmenu v prístupe mužov k zdraviu?

Ako som už uviedol, osvetové akcie už prinášajú svoje ovocie. Na Slovensku každý rok diagnostikujeme približne 2-tisíc mužov s karcinómom prostaty.

(vt)

celý článok nájdete na bakurier.sk

Poznáte históriu mesta skutočne tak dobre, ako si myslíte?

Miluje históriu, o ktorú sa aktívne zaujíma, a tak si vymyslela projekt, ktorý sa teší čoraz väčšej obľube. **Karin Staškovú** môžete v uliciach Bratislavy a najmä Starého Mesta stretnúť v neprehliadnuteľnom historickom prestrojení, kedy vám počas **Dobových prehliadok** prerozpráva tie najväčšie zaujímavosti o meste, z čias dávno minulých.

Kedy a ako ste sa k tematickým prehliadkam Bratislavy dostali?

Som členkou divadelno-šermiarskej skupiny TOSTABUR a už 18 rokov sa venujem historickému šermu a tancu. Mojím snom bolo prepojiť tieto predstavenia s prehliadkami mesta, sprevádzať v dobových kostýmoch a ponúknuť tak jedinečné zážitkové prehliadky. Počas pandémie som absolvovala kurz Sprievodca cestovného ruchu BKIS a následne som založila projekt Dobové prehliadky.

My sme absolvovali prehliadku počas dušičiek, na tému Prešporské mátohy, zblúdilé duše a kostlivci. Priblížme možno ľudom, o akú prehliadku ide, aj keď už názov veľa napovedá...

Išlo o večerné prehliadky o našich údajných strašidlách. Zamerala som sa na miestne legendy a pri každom zastavení som najskôr vyrozprávala strašidelný príbeh a následne som objasni-

la, ako sa viaže k miestu, kde sme sa práve nachádzali. Prekvapením na záver prehliadky bolo pre návštevníkov zostúpenie do krýpt, pod jedným z kostolov v Starom Meste.

Zažili ste už sama nejaké „duchariny“ v meste, prípadne počas prehliadok niečo nevšedné?

Ale áno, najmä pri večerných prehliadkach. Občas počujeme a zahliadneme niečo netypické. A v tmavých uličkách si človek predsa ľahko domyslí aj to, čo tam nie je. Ale ja skôr stále súhlasím s tvrdením, že sa treba viac báť živých, než mŕtvych. (smiech)

Možno túto konkrétnu prehliadku absolvovať iba počas uplynulého sviatku pri spomienke na zosnulých, alebo aj inokedy v priebehu roka?

Strašidelná prehliadka počas dušičkovej oktávy má svoje špecifické

čaro. Avšak takúto súkromnú večernú prehliadku je možné si objednať celoročne. Dohodneme si termín, zapálím svetlo v lampášiku a môžeme vyraziť do ulíc.

Počas prednášky sa človek dozvie mnoho zaujímavostí, o ktorých zrejme doposiaľ netušil, aj keď je rodený Bratislavčan. Odkiaľ zbierate všetky tieto dobové informácie, zvesti?

Začalo to samozrejme spomínaným sprievodcovským kurzom, kde som počas deviatich mesiacov absolvovala stovky teoretických i praktických hodín so skvelými odborníkmi. Okrem toho som zaniatený knihomoľ - čítanie, rešerš a prípravy prehliadok má veľmi bavia. Vlastným viacerom zaujímavých kníh o Bratislave a často na mňa narazíte aj v knižnici. Internet je tiež skvelým miestom pre inšpiráciu. V každom

prípade však netreba zabúdať na overovanie faktov.

Aké všetky prehliadky po Bratislave robíte?

Po založení projektu som dala do ponuky všeobecné aj tematické prehliadky v slovenskom a v anglickom jazyku a sama som bola zvedavá, o ktoré bude väčší záujem. Očakávala som, že mojimi klientmi budú najmä zahraniční turisti, avšak pomerne rýchlo sa ukázalo, že prevažujú domáci návštevníci bažiaci po rôznych témach. A tak pravidelne pripravujem najmä špeciálne prehliadky, zamerané napríklad na divadlo, remeselníkov, mestské opevnenie, povesti, či prešporské sviatky a tradície.

Ide o dôsledne premyslený projekt –

ných dobových kostýmov, ktoré počas roka obmieňam. Ak sú témou napríklad paláce z obdobia Márie Terézie, sprevádzam v rokokovom kostýme a pod. Ak je prehliadka všeobecná a zahŕňa objekty a udalosti viacerých období, návštevníkom len na úvod vysvetlím, aký kostým mám aktuálne na sebe. No a ak je vonku -10, najčastejšie siahnem po teplých vlnených stredovekých šatách a plášti. (smiech)

Tieto kostýmy máte z múzea alebo šité podľa predlohy? Respektíve, kde na ne beriete inšpiráciu a aké všetky kostýmy máte?

Všetky kostýmy sú moje a boli mi ušité na mieru. Ide o rôzne šaty od obdobia antiky, po 19. storočie. Moje krajčírky sú skvelé odborníčky,

pri vykopávkach, resp. archeologických nálezoch hrobov a pod.

To znamená, že si možno skutočne predstaviť, že takto sa v minulosti odievalo aj v Bratislave?

Bratislava bola vždy multikultúrnym mestom a stretávali sa tu ľudia z celej Európy, takže napríklad aj šaty ušité podľa maľby z inej časti Slovenska či susednej krajiny, môžeme považovať za „miestne“. V každom prípade, návštevníkom vždy ozrejmím, z ktorého obdobia a z akej oblasti predloha pochádza.

Zaujímavosťou je, že prehliadky robíte aj s ohľadom na hendikepovaných ľudí či vyložene zamerané na detského poslucháča. Aké všetky špecifické

aj s dobovým kostýmom, ako ste už naznačili. Tie máte rôzne, podľa témy, ktorú práve sprevádzate?

Áno, vlastným 16 rôz-

venujú sa výlučne dobovým kostýmom a šijú pre komunitu šermiarov a reenactorov. Inšpiráciu nachádzajú prevažne na dobových obrazoch, ale aj

prehliadky robievate a akým spôsobom ich realizujete?

Som vyštudovaný pedagóg a od začiatku som mala jasno v tom,

že chcem robiť aj Dobové prehliadky pre deti a pre školy. Táto verzia prehliadky je prispôbena detskej (ne)pozornosti, je interaktívna a zábavná. Okrem toho, že sa deti dozvedia mnoho zaujímavostí o pamiatkach a dejinách mesta, odpovedajú na otázky, skladajú obrázky, behajú, lúšia indície a hrajú hry. Čo sa týka znevýhodnených návštevníkov, v rámci projektu Rande s mestom, pre Bratislavské kultúrne a informačné stredisko, som sa rozhodla svoje prehliadky prispôbiť aj nevidiacim a nepočujúcim.

Ako si môžeme predstaviť priebeh takejto prehliadky?

Pri nepočujúcich návštevníkoch sprevádzam spolu s tlmočníkom, ktorý môj výklad paralelne tlmočí do slovenského posunko-

vého jazyka. V tomto prípade je dôležité aj neodvracať tvár a správne artikulovať, pretože viacerí mi dokážu odčítať z pier. Pri príprave prehliadky pre nevidiacich si, samozrejme, dávam záležať najmä na detailnom opise všetkého, o čom v nejakej súvislosti rozprávam a pri čom sa nachádzame. Trasu plánujem tak, aby sme sa mohli zamerať na objekty, ktoré si - ako oni vria - dokážu „prezrieť rukami“. Ak to nie je možné, tlačím a vystrihujem po domácky vyrobené minimakety a nosím so sebou aj množstvo divadelných rekvizít. Toto sa stretlo s mimoriadnym úspechom najmä pri téme prešporských remeselníkov a ich výrobkov. Hrnčeky, opasky, zbrane, ale aj môj kostým samotný, boli pre nevidiacich dovtedy len nedotknuteľnými

predmetmi v múzejných vitrínach, doslova.

Pripravujete aj ďalšie prehliadky, na iné témy?

Keďže som človek, ktorý stále cíti potrebu sa posúvať a učiť, každý mesiac si vymýšlam novú tému. Inšpiráciu nachádzam najmä v spomínaných knihách, ale aj na rôznych prednáškach a občas mi chodia aj správy s požiadavkami od hostí. Momentálne pripravujem vianočné prehliadky o histórii týchto sviatkov v našom meste. Verím a dúfam, že tém i mojej energie bude ešte dlho dostatok.

Ak o vašich prehliadkach čitateľ zatiaľ nepočul, tak ako sa ku vám dostane?

Aktuálne sprevádzam jednu tematickú prehliadku pre deti a jed-

nu pre dospelých mesačne. Raz štvrťročne sa venujem prehliadkam pre nevidiacich a nepočujúcich a popritom prebiehajú aj súkromné prehliadky na objednávku. V prípade záujmu je možné

kontaktovať ma prostredníctvom emailu: info@doboveprehliadky.sk

Odporúčam však sledovať najmä moje sociálne siete - facebook alebo instagram - **Dobové prehliadky**: ht-

[tps://www.facebook.com/historicaltours.sk](https://www.facebook.com/historicaltours.sk), kde pravidelne uverejňujem zaujímavosti o Bratislave, témy a termíny prehliadok a zároveň aj link na kúpu vstupeniek.

(vt)

www.konditoreikormuth.sk

Konditorei Kormuth

BRATISLAVA SEDLÁRSKA 8

Vaša darčeková predajňa

DELIKATESO

www.delikateso.sk

BOTTEGA